

Boj, blízkosť, poslanie (9) - Plášť a tieň Ježiša: Cirkev, domov našej svätosti

Keď sa k nám Kristus priblíži vo svojej Cirkvi a dovoľí nám dotknúť sa jeho plášťa, sila, ktorá z neho vychádza, je jeho vlastná svätosť. Takto nás premieňa, aby sme mohli zakúsiť „šírku, dĺžku, výšku a hĺbku“ jeho srdca. Deviata časť série „Boj, blízkosť, misia“.

01.02.2025

Bol to obyčajný deň v Kafarnaume, keď jedna žena zázračne ozdravela po tom, čo sa dotkla okraja Ježišovho pláštá (porov. Mk 5,25-34). Vieme o nej len veľmi málo, ale ešte menej poznáme zástupy ľudí, ktorí prichádzali k Pánovi s rovnakou nádejou – dotknúť sa jeho pláštá a byť uzdravení zo svojich neduhov (porov. Mt 14,36). Napriek tomu bol každý z nich pre Ježiša jedinečný a dôležitý: ako nás, aj ich očakávala Božia láska v celej svojej plnosti^[1].

Náš Pán stále kráča medzi nami, necháva sa nájsť, dotknúť, osloviť. Nekoná v našich životoch z opatrnej „bezpečnej vzdialenosti“, ale s dôvernou blízkosťou. Skutky apoštolov nám ukazujú, ako je takýto kontakt možný od chvíle, keď sa Ježiš svojím zmŕtvychvstaním a nanebovstúpením stal menej viditeľným pre fyzické oči, no v skutočnosti omnoho bližším. Jeho plášť sa stal dostupným v Petrovom

tieni: „Vynášali chorých na ulice a kládli ich na lôžka a nosidlá, aby aspoň jeho tieň padol na niektorého z nich, keď pôjde okolo“ (Sk 5,14-15). A tak je to aj dnes: Pánov plášť pretrváva v tieni apoštola, ktorý sa stal silou Najvyššieho – silou, ktorá prikrýva, posväcuje a uzdravuje. Plášť nášho Pána a tieň apoštola – to je „bohoľudská realita Cirkvi“^[2], cesta, ktorou nás Boh stále oslovuje a dotýka sa nás, miesto, kde zakúšame jeho lásku, domov našej svätosti.

Dotknúť sa Pánovho plášťa

Rovnako ako bezprostrední svedkovia týchto zázrakov, aj my môžeme byť prekvapení jednoduchosťou ciest, ktorými chce Kristovo srdce spojiť svoje s naším. Možno by sme očakávali niečo výnimočnejšie, niečo, čo by na nás silnejšie zapôsobilo zmyslami. A predsa, takto to je: Boh nám chce odovzdať svoju milosť prostým

dotykom jeho pláštá a tým, že sa necháme zasiahnuť jeho tieňom.

Aby sme sa mohli dotknúť Pána, musíme byť ochotní kráčať cestami, ktoré nie sú oslnivé, a niekedy sa zdajú byť viac tieňom než svetlom. No práve cez tieto prostriedky k nám prichádza svetlo, podobne ako pri farebných sklách katedrálnych vitráží, cez ktoré preniká lúč svetla a získava nádherné odtiene. Petrov tieň sa môže javiť len ako obyčajný tieň, a predsa je v ňom prítomný On – živý a konajúci.

Plášť Ježiša a tieň Petra sú tou istou Cirkvou, ktorá vyžaruje silu a svetlo. Jej úlohou je byť „ako sviatosť, čiže znakom a nástrojom dôverného spojenia s Bohom a jednoty celého ľudského pokolenia“^[3]. Preto cesta našej svätosti vedie cez túžbu zostať hlboko spojení s Ježišom Kristom v jeho Cirkvi, pretože naša sila je v ňom, v jeho „sviatostnej“ osobe.

Svätý Lev Veľký hovorí, že „to, čo bolo viditeľné v našom Spasiteľovi, prešlo do jeho tajomstiev“^[4]_. Podobne svätý Josemaría vnímal sviatosti ako „stopy jeho krokov, aby sme po nich kráčali a mohli prísť do neba“^[5]_.

Výzvou je teda objaviť moc a plodnosť ukrytú v zdanlivej jednoduchosti týchto slov a gest, týchto črt a znakov – tohto tieňa –, skrze ktoré sa s nami dnes Pán túži stretnúť.

Život Pána nám ukazuje, že spôsob, akým vstupuje do našej existencie, je osobné stretnutie. Ježiš sa dotýka malomocného, pohľadom volá svojich učeníkov, vkladá ruky na deti a pozýva sa do Zachejovho domu. A to nie sú len epizódy z minulosti, pretože Ježiš nezmenil svoju pôvodnú túžbu – chce sa naďalej osobne stretávať s každým z nás. A práve cez tieto krásne stretnutia nás premieňa a priťahuje k sebe.

Sviatosti pokory

„Čo sme videli a počuli, zvestujeme aj vám“ (1 Jn 1,3). Tieto autobiografické slová apoštola svätého Jána pôsobivo vystihujú, čo naplňalo srdcia prvých kresťanov. Naši prví bratia vo viere sa neusilovali len o odovzdanie úvah alebo dojímavých príbehov o Ježišovi Kristovi, ani len o ponuku návodu, ako si sami vytvoriť vzťah s Bohom. Sprostredkovali nám to isté, čo sami videli, počuli a čoho sa dotýkali, pretože vedeli, že práve toto, a nič iné, je cesta, ktorou nás Pán premieňa na druhého Krista.

Ide teda o skutočné stretnutie s Ježišom, ale v „sviatostiach pokory“, ako hovoril svätý Augustín^[6]. Tak ako Pán uzdravil slepého od narodenia tým, že mu na oči naniesol niečo tak obyčajné, ako bolo blato, tak aj my sa nechávame uzdraviť v lone jeho Cirkvi. Preto milujeme spoveď, Eucharistiu, spoločné i služobné

kňazstvo a každý sviatostný dar: pretože milujeme sväté a pokorné Kristovo človečenstvo. Keď tieto dary prijímame s vierou a nádejou, čoraz viac sa stotožňujeme s Ježišovými myšlienkami a postojmi (porov. Flp 2,5). Gesto, znamenia a slová, ktoré prijímame, v nás postupne uskutočňujú zázrak svätosti.

Ako však zažil aj Sýrčan Náman, ktorý porovnával nevelké vody Jordánu s mohutnými riekami svojej vlasti (porov. 2 Kr 5,10-12), aj v nás sa môže objaviť túžba po niečom mocnejšom a výnimočnejšom než sú sviatosti, aby sme mohli rásť v svätosti. Môže sa nám zdať, že sviatosti nás sotva menia, že táto cesta je príliš pomalá alebo rutinná. Možno sa v nás prebúdzá sen o niečom, čo ich presahuje, o duchovnom zážitku s väčším účinkom. Práve vtedy môžeme nanovo objaviť, popri jednoduchosti týchto kanálov milosti, aj neustále

pozvanie, ktoré si milovaný učeník
odniesol zo všetkých tých chvíľ
strávených pri Pánovi: zostať v
ňom^[7].

Zostať spojený s jeho plášťom,
udržiavať sa v dosahu tieňa jeho
Cirkvi a sviatostí znamená znova
objaviť hodnotu ich častého
prijímania. Táto vernosť nás nebude
premieňať ani tak prostredníctvom
nahromadenia vnímateľných
účinkov, ale skrze postupnú
premenu nášho srdca. Takto v nás
narastie dôvera, že príde nové víno –
ak zostaneme spojený s jediným
viničom a prijmeme z úst Majstra
jediné slová večného života. Zostávať
v Pánovi prostredníctvom jeho
sviatostí je teda krásnym spôsobom,
ako sa mu úplne odovzdať. Vieme, že
keď v ňom zostávame, dovoľíme mu
konať v nás podľa jeho vôle a jeho
rytmu. A vtedy „naša vnútorná
skúsenosť neponúka iný pohľad než

tento: Kristus prechádza, takmer skryto“^[8].

Ak sa v sviatostiach môžeme znova dotknúť pláštá jeho človečenstva, nechať sa zasiahnuť tieňom Apoštola znamená aj načúvať hlasu, ktorým k nám Cirkev hovorí. Od nej prijímame slová, ktoré potrebujeme, aby sme rástli v svätosti. Keď ich prijímame s dôverou a láskou, premieňame sa na to, čo počúvame.

Môžeme sa na chvíľu zastaviť pri slovách, ktoré zaznievajú napríklad vo sviatosti zmierenia. Kto sa spovedá často, môže mať niekedy pocit, že sa opakuje, a že rady, ktoré dostáva, sa tiež nemenia. To ho môže znechutiť a oslabiť jeho dôveru v plodnosť tejto sviatosti. Možno je to chvíľa na to, aby sme si nanovo uvedomili slová, ktoré nám v každom rozhrešení zaznievajú: že nám Boh udeľuje „odpustenie a pokoj“^[9]. Pán nás skrze svoju Cirkev

uistuje o našom odpustení. A pozýva nás žiť v pokoji, pretože naše srdce už spočíva v pokoji jeho Srdca.

Ale slová plné milosti počúvame aj počas svätej omše, počnúc Božím slovom, ktoré má v nás konať svoju premenu. „Počúvame ho ušami, ale prechádza do srdca; nezostáva v ušiach, ale má prejsť do srdca; a zo srdca do rúk, do dobrých skutkov. Takáto je cesta Božieho slova: z uší do srdca a do rúk“^[10]. Osobitné dobro pre nás predstavujú slová, ktoré zaznievajú pri premenení, keď nám sám Kristus hovorí, že sa za nás obetuje a túži prebývať v našich životoch. A čo hovorí, to aj koná: dovoľuje nám ho dotknúť sa a prijímať ho v Eucharistii.

Sila, ktorá pretvára

Z Pánovho plášťa a z Petrovho tieňa vyviera sila schopná uzdraviť telo, ale predovšetkým obrátiť srdce. Keď nás Kristus vo svojej Cirkvi zasiahne

a dovolí nám dotknúť sa jeho pláštá, sila, ktorá z neho vychádza, je jeho vlastná svätosť. Takto nás premieňa, aby on mohol žiť v nás a aby sme zakúsili „šírku, dĺžku, výšku a hĺbku“ jeho srdca (Ef 3,18).

Toto rozšírenie srdca nás vedie k tomu, aby sme si osvojili skúsenosť svätého Pavla: stať sa „všetkým pre všetkých, aby som zachránil aspoň niektorých“ (1Kor 9,22). Keď sa pre nás Cirkev skutočne stáva domovom, uvedomujeme si, že túžime skutkami umožniť všetkým zakúsiť Božiu lásku v ich živote. „Boh nás povolal (...), aby mnohým ľuďom, ktorí o ňom nič nevedia, pomohol spoznať Ježiša Krista, a tým, že nás chcel vo svojom Diele, dal nám aj apoštolský spôsob práce, ktorý nás vedie k porozumeniu, k zhovievavosti, k jemnej láske ku všetkým dušiam“^[11].

Krásnym znakom toho, že premieňajúca sila Pánovho srdca v

nás nachádza prijatie, je miznutie určitých vnútorných vzdialeností či bariér voči druhým, ktoré sa nám predtým zdali ťažko prekonateľné. Ľudské dôvody, ktoré stáli na počiatku týchto postojov, prestávajú mať posledné slovo a sila Božej lásky sa v nás pokojne presadzuje. Pán nám rozširuje srdce tak, aby sa mohlo otvoriť bratskej láske ku všetkým ľuďom a do všetkých smerov. Cítíme sa byť v spoločenstve so všetkými, takže nám už nič z toho, čo prežívajú druhí, nie je cudzie.

Ježiš chcel svojich prvých nasledovníkov vychovať práve v tomto duchu. Keď si vyberal dvanástich apoštolov, neformoval skupinu podobne zmýšľajúcich ľudí – práve naopak. Z ľudského hľadiska medzi nimi nechýbali dôvody na rozdelenie. Bolo to takmer provokatívne, pozývať ľudí k spolunažívaniu s tak odlišným pôvodom, politickou citlivosťou a

spoločenským postavením. A predsa práve takto sa Cirkev rodí znova a znova: keď sa pre lásku k Pánovi a k Evanjeliu ľudské dôvody na rozdelenie prestávajú stavať na prvé miesto. Božia láska víťazí v našom správaní vtedy, keď necháme Cirkev, aby v nás podporovala túžbu po jednote viac než našu prirodzenú náklonnosť k rozdeleniu.

Svätosť, ktorú Cirkev v našej duši vzbudzuje, sa preto prejavuje aj silnou túžbou po zmierení, odpustení a hlbokkej jednote medzi všetkými Božími deťmi. Spoločenstvo svätých tak prestáva byť len ideálom, niečím, čo síce považujeme za pravdivé, ale čo sa nám zdá nedosiahnuteľné. Začíname zakúšať to, o čom písal náš Otec: „každý z vás vo chvíli vnútorného boja, ako aj v čase odbornej práce pocíti radosť a silu z toho, že nie je sám“^[12]. Toto spojenie so všetkými v Cirkvi sa pre nás tak stáva nadšeným volaním, na ktoré

chceme odpovedať novými postojmi, zrodenými z Kristovho srdca: „Aby ste si rozumeli, aby ste si odpúšťali, aby ste sa mali radi, aby ste si boli vždy vedomí, že ste v Božích rukách, sprevádzaní jeho dobrotou (...). Nikdy sa necíťte sami, vždy sprevádzaní, a zostanete pevní: nohami pevne na zemi a srdcom upretým k nebu, aby ste vedeli nasledovať dobro“^[13].

Dávať nádej

Spolu s touto novou schopnosťou milovať nás sila, ktorá vychádza z Pána a jeho Cirkvi, vedie k tomu, aby sme na realitu hľadeli cez novú optiku: nádej. Pápež František si prijal, aby sme práve v tomto duchu slávili nadchádzajúce Jubileum Vykúpenia^[14]. Spolu s touto novou schopnosťou milovať nás sila, ktorá vychádza z Pána a jeho Cirkvi, vedie k tomu, aby sme na realitu hľadeli cez novú optiku: nádej. Pápež

František si priať, aby sme práve v tomto duchu slávili nadchádzajúci Jubileum vykúpenia[14]. Ježiš stále kráča dejinami, uprostred ľudstva. Jeho plášť je rozsiahlejší, než dokážeme vidieť očami. Napĺňa nás istota, že Pán naďalej koná, dotýka sa a necháva sa nachádzať ľuďmi uprostred zhonu sveta, ktorý sa v mnohom zdá byť dezorientovaný. Bez toho, aby sme si zatvárali oči pred drámou dejín so všetkým ich utrpením a tragédiou, nás svätosť, ktorú v nás Cirkev zasieva, učí nedávať priestor skleslosti či nostalgii v tvári sveta, ktorý sa javí ako postkresťanský, akoby rozšírenie či zmenšenie určitých oblastí vplyvu bolo tým jediným, čo možno oslavovať ako víťazstvo alebo oplakávať ako porážku.

„Keď sme spoznali Ježiša, nemôžeme robiť nič iné, než skúmať dejiny s dôverou a nádejou (...). Preto sa neuzatvárame do seba, nebedákame

melancholicky nad minulosťou, ktorá sa často zdá byť zlatou dobou, ale vždy hľadáme vpred, k budúcnosti, ktorá nie je len dielom našich rúk, ale predovšetkým neustálou starostlivosťou Božej prozreteľnosti“^[15]. Svätosť, ktorá sa rodí v lone Cirkvi, nám pripomína, že Pán neustále „všetko robí nové“ (Zjv 21,5). Tam, kde niektorí vidia iba úpadok, vidíme napriek všetkému zárodok premeny. Na svadbe, kde sa minulo víno, objavujeme nevyhnutnú podmienku na to, aby prišlo nové – to, ktoré môže priniesť len Kristus.

„Najdôležitejšou výzvou, ktorej Cirkev – a celá spoločnosť – čelí, je dávať nádej každému človeku, najmä mladým, rodinám a tým, ktorí najviac trpia materiálnou alebo duchovnou núdzou“^[16]. A nádej, ktorú chce Cirkev vniesť do našich sŕdc, je istota, že Pán nikdy neprestáva prichádzať ľuďom na

pomoc a že tým, čo je v dejinách naozaj rozhodujúce, je realita nášho vykúpenia, ktorá je stále prítomná a rastie, napriek kúkoľu (Mt 13,24-52).

* * *

Svätý Josemaría písal veriacim Opus Dei, že si majú zvyknúť „hľadiť najprv a vždy na svätú Cirkev“^[17]. Sú to slová, ktoré v skutočnosti platia pre všetkých kresťanov. Vo vnútri Cirkvi viera vidí samotného Krista, ktorý žije medzi nami. Toho istého, ktorý kráčal medzi zástupmi a ktorý sa teraz približuje k nám, dotýka sa nás a posväcuje nás. Pohľad viery v nej rozpoznáva nezameniteľný plášť Krista, ktorý je nám veľmi blízko, aby nám dal život a daroval svoju nekonečnú lásku. S týmto pohľadom prichádza aj hlboký pocit dôvery a náklonnosti, takže všetko, čo pochádza od Cirkvi, v nás vždy nájde „postoj synovského odovzdania sa s nádejou“^[18]. Tak prijmem, ako nás

učil svätý Josemaría, „akúkoľvek správu, ktorá k nám príde od Nevesty Ježiša Krista“^[19]. Pretože nepochybujeme, že od nej môže prísť len dobro a že všetko, čo nám ponúka, smeruje vždy k tomu najdôležitejšiemu: k našej svätosti.

^[1] «Denne sa pýtam aj viackrát: ěčo sa stane, keď všetka krása, všetka dobrota, všetka nekonečná Božia nádhera sa vyleje do tejto úbohej hlinenej vázy, ktorou som ja, ktorou sme m všetci?» (Sv. Josemaría, poznámky z rodinného stretnutia, 22-10-1960).

^[2] Mons. F. Ocáriz, List z 21-10-2023.

^[3] II. Vatikánsky koncil, Konštitúcia *Lumen Gentium*, č. 1.

^[4] S. Lev Veľký, *Kázeň* 74, 2; citované v KKC, č. 1115.

[5] Porov. Sv. Josemaría, beseda v Buenos Aires, Argentína, 15-06-1974.

[6] Sv. Augustín, *Vyznania* 8, 2,4.

[7] V Evanjeliu podľa sv. Jána sa toto slovo opakované zjavuje na Ježišových perách; porov. Jn 6,56; 8,31; 15,4-10. Vo svojom prvom liste, apoštol je ozvenou tohto naliehania: porov. 1 Jn 2,6.24.27; 3,6.24.

[8] Sv. Josemaría, *Boží Priatelja*, č. 152.

[9] Porov. *Obrad pokánia*.

[10] Pápež František, Audiencia, 31-01-2018.

[11] Sv. Josemaría, *List* 4, č. 1.

[12] Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 545.

[13] Sv. Josemaría, *En diálogo con el Señor*, č. 79.

[14] Porov. Pápež František, *Spes non confundit*, Bula zvolania riadneho Jubilea roku 2025.

[15] Pápež František, Audiencia, 11-10-2017.

[16] Mons. F. Ocáriz, «El Opus Dei también desea estar “en salida”». Rozhovor z 3-07-2017.

[17] Sv. Josemaría, *List* 18, č. 27.

[18] Mons. F. Ocáriz, Správa z 13-09-2023.

[19] Sv. Josemaría, *List* 8, č. 54.

Nicolás Massmann

.....